

SOFF
Säkerhets- och
försvarsföretagen

YTTRANDE

Fö2025/01190

Till Försvarsdepartementet

fo.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:

emma.conradsson@regeringskansliet.se

Yttrande avseende Remiss av SOU 2025:86 *Redo! En utredning om personalförsörjningen av det militära försvaret*

Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) tackar för möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet SOU 2025:86 *Redo! En utredning om personalförsörjningen av det militära försvaret*.

SOFF är en branschförening för företag inom säkerhets- och försvarsområdet med verksamhet i Sverige. SOFF har idag ca 350 medlemsföretag med verksamhet inom bland annat försvar, samhällssäkerhet och cybersäkerhet.

Vi delar utredningens grundläggande ambition att stärka personalförsörjningen och uthålligheten inom det militära försvaret. Förslagen om att förlänga värnpliktens giltighetstid, utöka möjligheten till beredskapstjänstgöring och ta bort tidsgränsen för krigsplacering i personalreserven är i sig förståeliga i ljuset av det försämrade säkerhetspolitiska läget. Men dessa åtgärder måste ses i relation till hur personal i civila verksamheter – särskilt inom försvarsföretag – samtidigt hanteras. Här ser vi en betydande risk för obalans som kräver ytterligare överväganden.

Avsaknaden av ett fungerande system för krigsplacering med anställningsavtal som grund

I betänkandet SOU 2025:6 Plikten kallar! föreslås att det etablerade begreppet "krigsplacering med anställningsavtalet som grund" ska ersättas med termen "beredskapsregistrering". Enligt utredningen ska endast de totalförsvarspiktiga som tillförs krigsorganisationen genom särskilda avtal om tjänstgöring vid höjd beredskap beredskapsregistreras, medan ordinarie personal inte ska omfattas. Samtidigt konstateras att beredskapsregistrering saknar rättsverkan.

SOFF har lämnat ett remissvar på SOU 2025:6 där vi lyfter flera aspekter av detta förslag, bland annat behovet av rättslig tydlighet och praktisk tillämpbarhet.

Mot denna bakgrund vill vi understryka att det inte är ambitionen att stärka krigsorganisationen som är problematisk – tvärtom är den nödvändig och förståelig. Men när förslagen i Redo! nu läggs fram – med utökad krigsplacering, förlängd värnplikt och ökad beredskapstjänstgöring – sker det i ett läge där det fortfarande saknas ett fungerande ramverk för hur personal i civila verksamheter, särskilt inom försvarsföretag, ska hanteras. I avsaknad av tydliga processer och samordning riskerar företagen att förlora nyckelkompetens i ett läge där deras leveransförmåga är avgörande för totalförsvaret.

Konsekvenser för försvarsföretagens leveransförmåga

Mot denna bakgrund blir flera av utredningens förslag särskilt kännbara för försvarsföretagen. Utredningen föreslår bland annat att Försvarsmakten ska ges en utökad möjlighet att ianspråkta svenska medborgare genom en utvidgad krigsplacering. Det föreslås att fler personer ska kunna omfattas genom att nuvarande övre tidsgränser för krigsplacering tas bort eller förlängs. Därtill föreslås att beredskapstjänstgöringen utökas, både vad gäller det sammanlagda antalet dagar och den övre åldersgränsen.

Hos SOFF:s medlemsföretag återfinns en stor del av de medarbetare som skulle påverkas av dessa förändringar. Det handlar ofta om personer med tidigare militär bakgrund, engagemang i Hemvärnet eller reservofficersutbildning. Om dessa medarbetare krigsplaceras och kallas in till tjänstgöring, särskilt under längre perioder, finns en risk att företagen inte kan fullgöra sina åtaganden enligt avtal. Då försvarsföretagens verksamhet utgör en viktig del av Sveriges totalförsvarsförmåga bör det vara i Sveriges intresse att försvarsföretagen kan bibehålla sin personal vid höjd beredskap, och därigenom fullfölja sina åtaganden.

Utredningens förslag innebär därmed en ökad osäkerhet i företagets personalförsörjning. I en bransch där långsiktig planering och kontinuitet är avgörande för att kunna leverera i tid och med rätt kvalitet, kan detta få långtgående konsekvenser. Det gäller inte bara i krig eller vid höjd beredskap, utan även i fredstid – exempelvis vid inkallelser till övning eller beredskapstjänstgöring. Utan ett fungerande system för samordning mellan civila och militära behov riskerar totalförsvaret att försvagas snarare än stärkas.

Samordning, rättslig tydlighet och strukturerad dialog

Utifrån förslagen i SOU 2025:6 Plikten kallar samt SOU 2025:86 Redo! anser SOFF att det är nödvändigt att snarast utveckla ett rättssäkert, transparent och praktiskt användbart system för krigsplacering med anställningsavtal som grund.

Det krävs därtill en tydlig och formaliserad samrådsprocess mellan Försvarsmakten och berörda arbetsgivare. En sådan process är avgörande för att säkerställa att kompetens som är kritisk för försvarsföretagens leveransförmåga inte tas i anspråk utan helhetsbedömning.

Civilplikt i Försvarsmaktens verksamheter – behov av tydlighet, avgränsning och samordning

Utredningen föreslår att civilplikten ska kunna aktiveras för tjänstgöring i Försvarsmaktens verksamheter. Det innebär att totalförsvarspliktiga, alltså i praktiken alla svenska medborgare mellan 16 och 70 år, ska kunna skrivas in för civilplikt och krigsplaceras i Försvarsmaktens krigsorganisation. Inskrivning föreslås i första hand ske efter så kallad "annan utredning än mönstring", vilket möjliggör att även personer med civil kompetens, exempelvis tekniker och cyberspecialister, kan tas i anspråk utan att genomgå grundutbildning.

Utredningen betonar att civilplikt i Försvarsmakten i första hand bör användas för att behålla tidigare anställda i krigsorganisationen. Det är en rimlig och praktiskt genomförbar åtgärd. Samtidigt innebär detta att en betydande andel av de anställda i försvarsföretag, som ofta har en bakgrund som civil eller militär personal i Försvarsmakten, riskerar att tas i anspråk genom civilplikt. I ett läge där Försvarsmaktens krigsorganisation växer, men där det fortfarande saknas ett fungerande system för krigsplacering med anställningsavtalet som grund, uppstår en reell risk att försvarsföretag förlorar

nyckelkompetens. Det gäller särskilt i situationer där tidigare anställda krigsplaceras utan att det finns en samordnad bedömning av deras nuvarande roll i totalförsvaret. Detta förstärker den osäkerhet som redan beskrivs i remissvarets tidigare delar, och understryker behovet av ett rättssäkert och transparent system för krigsplacering som tar hänsyn till civila arbetsgivares behov.

Utöver detta öppnar utredningen för att även andra totalförsvarspliktiga, alltså personer som **inte** tidigare varit anställda i Försvarmakten, ska kunna skrivas in för civilplikt, om det finns ett tydligt behov, andra lösningar inte räcker, och det inte uppstår konflikt med andra totalförsvarsuppgifter. Även om detta uttrycks med viss försiktighet, innebär det i praktiken att Försvarmakten kan komma att ta i anspråk personal med efterfrågad kompetens inom exempelvis it, cybersäkerhet, logistik och teknisk tjänst – kompetenser som i hög grad återfinns hos försvarsföretag. Utredningen nämner inte försvarsföretag uttryckligen, men konsekvenserna av förslagen är ändå tydliga. Om civilplikt aktiveras brett, utan tydliga avgränsningar och utan en strukturerad samrådsprocess med berörda arbetsgivare, finns en risk att företagets leveransförmåga påverkas negativt – just i det läge då den är som mest avgörande för totalförsvaret.

Försvarmakten är idag beroende av civil kompetens, exempelvis tekniker, som tillhandahålls genom avtal med SOFF:s medlemsföretag för exempelvis underhåll av system och materiel. Om samma personal i stället tas i anspråk genom civilplikt, riskerar företagets affärsmodeller att urholkas. Utredningens förslag kan därmed försvaga företagets möjligheter att behålla denna nyckelkompetens, vilket i förlängningen riskerar att allvarligt påverka totalförsvarets förmåga.

SOFF anser därför att det är nödvändigt att klargöra hur civilplikt ska tillämpas i Försvarmaktens verksamheter. Det krävs tydliga kriterier för när civilplikt får användas, och en formaliserad samrådsprocess mellan Försvarmakten, Plikt- och prövningsverket och berörda arbetsgivare innan individer krigsplaceras i befattningar som påverkar företagets operativa förmåga. Det bör också finnas möjlighet för arbetsgivare att begära undantag eller omprövning av krigsplaceringar i de fall där individens civila roll är avgörande för totalförsvaret. Försvarmakten bör därtill tydligt redovisa vilka befattningar i krigsorganisationen som är aktuella för civilplikt, och dessa bör utformas med hänsyn till personalförsörjningen i det civila försvaret.

SOFF delar uppfattningen att Försvarmakten behöver tillgång till civil kompetens i krigsorganisationen. Men detta måste ske med respekt för helheten i totalförsvaret – där försvarsföretagets förmåga att leverera materiel, system och tjänster är en avgörande komponent. Civilplikt får inte bli ett verktyg som underminerar denna förmåga.

Ekonomisk ersättning för tjänstgöring i totalförsvarsviktig verksamhet

Utredningen föreslår att dagersättningen för totalförsvarspliktiga höjs från 146 kronor till 288 kronor per tjänstgöringsdag, samt att ersättningen knyts till prisbasbeloppet och därmed indexregleras automatiskt. Dessutom föreslår utredningen att dagpenningen bör höjas från 90% till 100% av SGI.

SOFF välkomnar detta förslag. En höjd dagersättning och dagpenning är ett viktigt steg för att förbättra villkoren för de som kallas in till tjänstgöring, och minskar samtidigt det behov av lönekomensation som försvarsföretag i dag ofta erbjuder sina anställda vid inkallelse. Den ekonomiska belastningen på företagen är idag stor för arbetsgivare i försvarssektorn som vill vara attraktiva för personal med samhällsäkerhets- och totalförsvarsengagemang.

SOFF vill dock understryka att den föreslagna nivån inte är tillräcklig. För att säkerställa att totalförsvarspliktiga inte drabbas av betydande inkomstbortfall – och för att eliminera behovet av kompletterande ersättning från arbetsgivare – förespråkar vi en ersättning för totalförsvarspliktiga

som kompenserar för hela den uteblivna lönen vid tjänstgöring i totalförsvarsviktig verksamhet, oaktat eventuella maxbelopp för SGI. Det är den enda rimliga ersättningen för de företag och anställda som drabbas av en utökad krigsplacering. Detta är särskilt viktigt i en tid då fler individer kan komma att tas i anspråk under längre perioder, vilket påverkar både individens privatekonomi och företagets planeringsförutsättningar.

Stockholm den 5 november 2025.

För föreningen,

Robert Limmergård
Generalsekreterare